

IRAAK

Iraagis kestab alates 2014. aasta suvest sõda äärmusrühmituse Daeshi ja Iraagi keskvalitsuse vahel. Esimese hooga vallutas Daesh ala, mis oli umbes Inglismaa suurune. USA algatusel moodustatud rahvusvahelise koalitsiooni toel on Iraagi keskvalitsuse ja Iraagi Kurdistanipiirkondliku valitsuse väed suutnud rühmituse edasitungi peatada. Tänapäevaks on Daeshi poolt 2014. aastal vallutatud Iraagi aladest tagasi võidetud umbkaudu 40 protsenti. Samas ollakse veel kaugel Daeshi lõplikust võitmisest, sest lisaks otsesele sõjale Daeshiga on Iraagis veel mitmeid pinged erinevate religioossete ja rahvuslike gruppide vahel.

Daeshi ridades võitlevate välisvõitlejate arv Iraagis ja Süürias kokku on viimase 1,5 aastaga enam kui kahekordistunud, ulatudes 30 000-ni. Daesh ise väidab, et neil on koguni 40 000 võitlejat. Välisvõitlejad pärinevad rohkem kui 100st riigist ja see toidab konflikti kestmist. Daesh jätkab ohvriterohkete terroriaktide läbiviimisega, nt 27. veebruaril hukkus Bagdadis kahes turul toimunud enesetapurünnakus 78 inimest.

ÜRO andmetel on Iraagi valitsuse ja äärmuslaste vahelise sõjategevuse tulemusena riigis üle 3,3 miljoni sisepõgeniku üle riigi ning üle 10 miljoni inimese vajavad humanitaarabi.

Iraagi keskvalitsust juhib alates 2014. aasta septembrist šiiidist peaminister Haider al-Abadi. Ühtsusvalitsusse on kaasatud kõik kolm suuremat Iraagi kogukonda: šiiidid, sunniidid ja kurdid. Valitsus on võtnud eesmärgiks viia ellu reforme ja võtta tegeleda rahvusliku lepitusega, aga kiireid muudatusi ei ole näha.

USA juhitud 65-liikmeline Daeshi-vastane koalitsioon tegutseb 5 valdkonnas: otsese sõjategevuse toetamine, Daeshi rahastamise takistamine, tegevus terroristlike välisvõitlejate ohjeldamiseks, strateegiline kommunikatsioon ja toetus kohapealse olukorra stabiliseerimisele. Koalitsioon on korraldanud Iraagis ja Süürias Daeshi vastu rohkem kui 10 000 õhurünnakut. Süürias viivad läbi õhurünnakuid USA, Kanada, Austraalia, Prantsusmaa, UK, Saudi Araabia, Bahrein, Katar, AÜE, Türgi ja Jordaania. Iraagis osalevad õhurünnakutes USA, UK, Prantsusmaa, Holland, Belgia, Taani, Austraalia, Kanada ja Jordaania lennukid. Samuti toetatakse Iraagi keskvalitsuse ja Iraagi Kurdistanipiirkondliku valitsuse vägesid sõjaliste nõustajatega ja koolitajatega ning sõjalise varustusega. Koalitsiooniliikmete maavägesid ei ole seni lahingutegevusse saadetud. Kohale saadetud lääne sõjaväelasi kasutatakse peamiselt sõjaväelise väljaõppe toetuseks.

Eesti on samuti panustanud sellesse koalitsiooni. 2014 sügisel anti Iraagi Kurdistanipiirkondlike vägedele tagastamatu abina 1 miljon nõukogudeaegset padrunit. 2015 juulis saadeti veel lisana USA vahendusel Iraagi valitsusjõudude toetuseks 12 kuulipildujat, 140 kergekuulipildujat, 110 automaatreleva ning 230 püstolit koos 21 000 padrunitiga.

Eesti on andnud ka humanitaarabi Iraagi suunal: 2014.a 70 000 EURi ÜRO pagulaste ülemvoliniku ametile UNHCR ning 200 000 EURi ÜRO humanitaarasjade koordineerimisametile OCHA.